

VERSLAG GOAB-KRING G44

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB G44 die plaatsvond op 18 juni 2026 van 10:00-15:00.

Er waren 23 beleidsambtenaren aanwezig namens 18 gemeenten, 2 vertegenwoordigers van OCW, 1 spreker vanuit de UU, 1 spreker vanuit Sardes en 2 kenniskringleiders.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Nieuwe GOAB periode en financiën
4. In de etalage
5. Lunchpauze
6. EVENING onderzoek
7. Kwaliteitscyclus ve
8. Landelijke doelgroepdefinitie vve
9. Evaluatie en afronding

NIEUWS GOAB

Deel 1 Wet- en regelgeving

1. Omzetting GOAB SPUK naar BFU niet voor 2028

Momenteel worden de GOAB middelen uitgekeerd als specifieke uitkering. De huidige SPUK periode (4 jaar) loopt tot eind 2026. Zoals eerder aangekondigd, wordt de SPUK op termijn omgezet naar een bijzondere fondsuitkering (BFU). Hoewel de nieuwe GOAB-periode in 2027 start, is voor de BFU nog een wetswijziging nodig en is het moment van invoering nog niet definitief vastgesteld. Wanneer een BFU van kracht wordt is op dit moment nog niet bekend.

Wel is besloten dat vanaf 2027 de nieuwe OAB-periode start, dus in de nieuwe periode gaat de BFU van kracht worden.

Het jaar 2026 is het laatste jaar van de GOAB-periode 2023-2026. Dit betekent dat maximaal 50% van het budget van 2026 mag worden doorgeschoven naar de volgende GOAB-periode en dus vanaf 2027 en verder worden besteed.

2. Kamerbrief 9 december 2025 OCW (zie [hier](#))

- Ve in gastouderopvang wordt niet verder verkend. Uit de verkenning is gebleken dat de impact op het verhogen van het bereik in de ve door het aanbieden van ve in gastouderopvang klein zal zijn. Daarnaast blijkt dat het draagvlak over de wenselijkheid onder gemeenten wisselt. Gezien de verschillen met de kinderdagopvang is ook aanpassing van regelgeving vereist, zoals verschillen in groepsgrootte en -samenstelling en het ontbreken van afstem- en overlegmomenten van een gastouder met andere collega's op een groep.
- In september 2025 verscheen de tweede tussenrapportage over de Tijdelijke Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen (zie [hier](#)). Deze tweede meting laat zien dat steeds meer gemeenten en schoolbesturen op de hoogte zijn van de overlegplicht en de mogelijkheid om een tijdelijke nieuwkomersvoorziening in te richten. Vanaf de inwerkingtreding van de wet tot september 2025 zijn er

in totaal 16 tijdelijke nieuwkomers-voorzieningen ingericht, allemaal voor het voortgezet onderwijs en 1 voor zowel po als vo.

- De resultaatafspraken worden aangepast. Zoals eerder aangekondigd, wil OCW het wetsartikel over het maken van resultaatafspraken (artikel 160 WPO) aanpassen en verhelderen.

3. Stand van zaken besluit basisvoorwaarden kwaliteit ve

OCW en de branches hebben het volgende kenbaar gemaakt aan kinderopvang-aanbieders. Vanuit OCW/SZW is nog geen nader bericht gekomen over het wijzigingsbesluit besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie, waarvan het de verwachting was dat deze per 1 juli 2026 in zou gaan. Deze wijziging zou o.a. de formatieve inzet van Beroepskrachten in Opleiding (onder specifieke voorwaarden) binnen ve mogelijk maken. Het Besluit zou oorspronkelijk per 1 mei gepubliceerd worden.

Op grond hiervan concluderen de branches dat de ingangsdatum van 1 juli niet behaald gaat worden. Officiële communicatie vanuit OCW/SZW volgt ergens voor de zomer, via een Kamerbrief.

De stand van zaken rond het besluit basisvoorwaarden kwaliteit VE riep vragen op onder aanwezig. De beoogde invoering van de wijziging per 1 juli 2026 wordt niet gehaald; volgens de toelichting vanuit branches en OCW/SZW is nog geen officiële publicatie gevolgd, terwijl de wijziging onder meer de formatieve inzet van beroepskrachten in opleiding binnen VE mogelijk zou maken.

4. Stand van zaken nieuwe CBS-indicator

Er is stilgestaan bij de nieuwe CBS-indicator voor de verdeling van OAB-middelen. Daarbij is toegelicht dat de grondslag verandert, dat voortaan met een schaal van 1 tot en met 6 wordt gewerkt in plaats van de huidige inschatting van scores van de CITO eindtoets. Ook wordt genoemd dat de oude indicator op 5 kenmerken was gebaseerd, terwijl de nieuwe op 10 kenmerken steunt. In september 2026 wordt een brochure verwacht over de nieuwe verdeling. In de brochure zal staan wat de verandering inhoudt en wat de gevolgtrekking hiervan is. Contouren wijzen op lichte wijzigingen van verdeling over gemeenten/scholen, met als gevolg een gelijkmatigere verdeling. Het gaat hierbij om de verdeling van het budget, het totale budget blijft landelijk ongewijzigd.

Er wordt genoemd dat het rapport over de herijking op internet te vinden is. Zie [hier](#).

Voor 2027 wordt het budget berekend op basis van de herijking. Gemeenten gaven aan dat de onzekerheid over de herverdeeffecten lastig te combineren is met de voorbereiding van meerjarig beleid en lopende subsidierelaties. Daarbij werd benoemd dat gemeenten hun subsidiebudgetten al beschikbaar hebben gesteld en nu tegelijkertijd keuzes voor de periode 2027-2030 moeten maken, terwijl de gevolgen van de herijking nog niet precies bekend zijn. Vanuit OCW is aangegeven dat eerste berekeningen wijzen op beperkte effecten voor de meeste gemeenten, maar dat voor een kleine groep gemeenten de gevolgen groter kunnen zijn. De effecten zullen volgens OCW vallen in de orde van normale variatie per jaar. Voor die kleine groep wordt geen overgangsregeling voorzien, aangezien het een te kleine groep zal zijn.

5. Kamerbrief 24 april OCW (uitwerking coalitieakkoord) (zie [hier](#))

De uitwerking van het coalitieakkoord in de Kamerbrief van 24 april 2026 is eveneens besproken. Daarin is opgenomen dat vanaf 2027 structureel 60 miljoen euro extra beschikbaar komt voor OAB, waarmee de bezuiniging van 2026 vanaf 2027 weer wordt teruggedraaid.

Daarnaast wordt vanaf 2027 structureel 121 miljoen euro geïnvesteerd in School & Omgeving voor extra leer- en ontwikkeltijd, voor het bereiken van circa 70.000 extra leerlingen.

Verder is gedeeld dat een aanmeldplicht voor 4-jarigen wordt verkend. In de bijeenkomst werd benadrukt door OCW dat nog onduidelijk is hoe zo'n aanmeldplicht precies vorm zou moeten krijgen, maar dat de gedachte

erachter is dat alle kinderen tijdig in beeld zijn wanneer zij vier jaar worden. Het gaat hierbij niet om een leerplicht. In het najaar volgt een brief over het Jonge Kind, geeft OCW aan. Mogelijk dat dit daarin terugkomt.

Deel 2: Onderzoeken en handreikingen

1. Handreiking SMI (zie [hier](#))

De Sociaal-Medische Indicatie (SMI) is een gemeentelijke vangnetregeling voor gezinnen die te maken hebben met sociaal-medische problematiek en geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Om de toegankelijkheid van SMI te vergroten hebben SZW en VNG afgesproken gezamenlijk te kijken hoe gemeenten kunnen komen tot meer uniformiteit. Deze handreiking is met en door een werkgroep van gemeenten opgesteld.

De handreiking heeft het over een basislijn, zoals: maak een SMI-verordening.

Daarnaast geeft de handreiking tips voor gemeentelijk SMI-beleid, zoals de mogelijkheid om de beoordeling van de toekenning van de tegemoetkoming SMI, op basis van gemeentelijk beleid of regelgeving, te laten doen door een professional, bijvoorbeeld het wijkteam of WMO-consulenten. Tot slot is er een hoofdstuk over communicatie met diverse modelbrieven

2. Jaarlijks rapport onderwijsinspectie uitvoering taken LEA/vve (november 2025) (zie [hier](#))

Het nieuwe Landelijk rapport gemeentelijke taakuitvoering 2025 van de Inspectie van het Onderwijs biedt voor het eerst in één document een breed overzicht van hoe gemeenten hun taken uitvoeren op het gebied van kinderopvang, onderwijsachterstandenbeleid, voor- en vroegschoolse educatie en onderwijs voor nieuwkomers. Het rapport laat zien dat gemeenten deze verantwoordelijkheden steeds beter oppakken, maar benadrukt ook dat volledig zicht op de doelgroepen noodzakelijk blijft om het beleid effectief te houden.

Onderwijsachterstandenbeleid: behoefte aan betrouwbare gegevens

Voor het bestrijden van onderwijsachterstanden blijft nauwe samenwerking tussen gemeenten, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties belangrijk. Het rapport signaleert dat betrouwbare gegevens over doelgroepkinderen, zoals peuters met risico op een taalachterstand, nog vaak ontbreken. Gemeenten worden opgeroepen om hierin regie te nemen, zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Nieuwkomersonderwijs

Sinds de invoering van de tijdelijke wet nieuwkomersvoorzieningen in 2023 hebben gemeenten een extra verantwoordelijkheid: het organiseren van voldoende onderwijsplekken en het bewaken van een doorgaande leerlijn. Veel gemeenten voldoen inmiddels aan de overlegplicht, maar volledig zicht op de nieuwkomerspopulatie ontbreekt nog regelmatig. Vroegtijdige monitoring en evaluatie zijn daarom cruciaal om onderwijs voor nieuwkomers tijdig en passend in te richten.

3. Themaonderzoek Inspectie naar o.a. onderwijsachterstanden-bestrijding (februari 2026) (zie [hier](#))

Wat valt op in het beleid?

In het onderwijsachterstandenbeleid is aandacht voor andere beleidsterreinen, zoals jeugd en sociaal domein. Andersom wordt OAB in breder beleid nauwelijks genoemd.

Vve komt vaker terug in ander beleid. Ook worden in vve-beleid andere beleidsterreinen genoemd.

Kinderopvang wordt wel genoemd in breder beleid, maar er is meestal geen apart beleid met kwaliteitsdoelen voor kinderopvang. De focus ligt vooral op toezicht en handhaving.

Gemeenten maken verschillende keuzes in de uitwerking van hun beleid. Onderwerpen die concreet in de wet staan, werken gemeenten ook concreter uit.

Gemeenten formuleren weinig concrete, meetbare doelen en evaluatieplannen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De uitkomsten laten zien dat beleid voor jonge kinderen nog niet altijd samenhangend is ingericht. Zo wordt kinderopvang vaak genoemd, maar ontbreken inhoudelijke doelen. Ook maken gemeenten keuzes, waardoor sommige onderwerpen minder aandacht krijgen. Dit vraagt om bewuste keuzes bij het opstellen en verbinden van beleid.

Hoe verder?

Meer samenhang in beleid kan helpen om gericht te werken aan gelijke kansen. Gemeenten hebben daarnaast behoefte aan meer duidelijkheid in de wet. De inspectie verkent in gesprekken met gemeenten goede voorbeelden van meetbare doelen en evaluatieplannen. Deze voorbeelden worden gebruikt binnen het stimulerend toezicht. De inzichten uit dit onderzoek neemt de inspectie mee in de doorontwikkeling van het interbestuurlijk toezichtkader.

4. Onderwijs herstelt na coronaperiode (zie [hier](#))

Vijf jaar na de start van de coronacrisis gaat het weer beter met leerlingen en studenten. Dit blijkt uit de eindevaluatie van het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs) die het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) december 2025 publiceerde. Op de belangrijkste doelen van het NP Onderwijs, het terugbrengen van de leer- en studievertragingen door corona en het verbeteren van het welbevinden onder leerlingen en studenten, laat het evaluatieonderzoek belangrijke verbeteringen zien.

Leerlingen in het basisonderwijs haalden achterstanden op basisvaardigheden in, en daarmee zijn de leerprestaties weer op het niveau van voor de coronacrisis.

Tijdens de coronapandemie stond het welbevinden van leerlingen en studenten onder druk, inmiddels zitten leerlingen en studenten in alle onderwijssectoren weer beter in hun vel.

5. Staat van het Onderwijs (april 2026) (zie [hier](#))

Rond OAB is vooral benadrukt dat er regionaal grote verschillen zijn in het bereik van ve, waarbij de grote steden lager scoren. In de beleidsreactie van OCW wordt hier verder niet op ingegaan (zie [hier](#) voor de beleidsreactie).

6. OESO onderzoek vijfjarigen (mei 2026) (zie [hier](#))

Uit de 'International Early Learning and Child Well-being Study' (IELS) van OESO blijkt dat er grote verschillen te zijn tussen Nederlandse kinderen die aan de basisschool beginnen. In Nederland namen ruim 2.800 vijfjarigen van 182 verschillende basisscholen deel aan het onderzoek

Er zijn leerlingen die op vijfjarige leeftijd al sterk ontwikkelde vaardigheden hebben, maar er is ook een groep leerlingen die met veel minder kennis en vaardigheden de kleuterperiode begint, stellen de onderzoekers. Voor de PO-Raad benadrukt dit onderzoek nogmaals het belang van toegankelijke voorschoolse voorzieningen voor alle kinderen, sterke samenwerking tussen sectoren en goede voor- en vroegschoolse educatie.

De onderzoekers vinden dit zorgelijk omdat 'achterstanden in kennis en vaardigheden aan het begin van de onderwijsloopbaan vaak bepalend zijn voor de ontwikkeling van leerlingen in hun verdere onderwijsloopbaan en voor hun onderwijskansen'.

Van de deelnemende kinderen ging 95% van de kinderen op driejarige leeftijd minimaal één dag naar een vorm van opvang. Uit het onderzoek blijkt dat leerlingen die één dag in de week naar een vorm van opvang gingen, een hogere score behaalden voor beginnende geletterdheid, beginnende gecijferdheid en inhibitie dan leerlingen die nooit naar de opvang gingen.

7. Meerwaarde BSO (een advies; geen onderzoek) (zie [hier](#))

Volgens het advies van de Kinderopvangraad dient de BSO drie doelen die even belangrijk zijn en met elkaar samenhangen: het vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen, het mogelijk maken van arbeidsparticipatie van ouders en het versterken van de sociale cohesie.

De BSO kan deze potentie alleen ten volle waarmaken als aan een drietal voorwaarden is voldaan. Dit advies van de Kinderopvangraad beschrijft die voorwaarden en laat zien wat er op dat vlak nodig is om die betekenisvolle plek voor alle kinderen te zijn.

- a. De kwaliteit (van het aanbod) moet hoog zijn. Kinderen voelen zich in Nederland over het algemeen goed op de BSO, maar om de potentiële kansen die er in de BSO liggen ten volle te benutten, is er werk aan de winkel. Het activiteitenaanbod dient goed doordacht te zijn om kinderen een brede waaier aan betekenisvolle ervaringen te bieden.
- b. Het vormgeven van die betekenisvolle plek voor kinderen vereist in ieder geval stevige samenwerking tussen onderwijs en BSO. Dat betreft praktische zaken als afstemming van elkaars tijden én (bovenal) inhoudelijke afstemming over een inhoudelijke doorgaande lijn (van school naar BSO en van BSO naar school).
- c. De BSO moet toegankelijk zijn voor alle kinderen: dat komt ten goede aan het kind, de ouder en de samenleving.

Tijdens de bijeenkomst werd de vraag gesteld of School & Omgeving is meegenomen in het advies. Daarbij werd benoemd dat dit volgens OCW niet het geval is, omdat School & Omgeving wordt gezien als iets dat gratis door scholen wordt aangeboden en niet vanuit kinderopvang. Tegelijkertijd werd door gemeenten benoemd dat juist hier kansen liggen om bruggen te slaan, al blijkt dat in de praktijk ingewikkeld.

8. Meerwaarde meertaligheid (zie [hier](#))

In het advies 'Talige diversiteit benutten' roept de Onderwijsraad scholen op om de thuistaal van leerlingen niet langer als obstakel te zien, maar juist als waardevol didactisch hulpmiddel. Dit verbetert de taalontwikkeling en bereidt alle leerlingen voor op een meertalige samenleving.

De belangrijkste aanbevelingen uit het rapport zijn:

- Didactisch hulpmiddel: Het inzetten van thuistalen helpt leerlingen aantoonbaar bij het leren van én in het Nederlands.
- Expliciet taalbeleid: Scholen en voorschoolse voorzieningen moeten in hun taalbeleid vastleggen hoe ze omgaan met de verschillende thuistalen.
- Professionalisering: Leerkrachten en pedagogisch medewerkers hebben meer ondersteuning en nascholing nodig op het gebied van meertaligheid.
- Integratie: Het 'benutten van talige diversiteit' moet een vaste plek krijgen in de bekwaamheidseisen van leraren.

9. Noors onderzoek (zie [hier](#))

De onderzoekers maakten gebruik van een bijzondere situatie in Noorwegen. Vanaf 2003 kwamen er door een politieke beslissing veel extra opvangplaatsen beschikbaar voor kinderen van 1 en 2 jaar oud (reguliere kinderopvang, geen ve). Daardoor ontstonden verschillen in de leeftijd waarop kinderen konden starten met kinderopvang. Dit gaf onderzoekers de mogelijkheid om het effect van een eerdere start goed te onderzoeken.

Betere prestaties in rekenen

Uit het onderzoek blijkt dat kinderen die een jaar eerder starten met kinderopvang later beter presteren op school, vooral op het gebied van rekenen en wiskunde. In klas 9 van het Noorse onderwijssysteem (kinderen van

ongeveer 14 jaar) scoorden ze gemiddeld ongeveer 0,09 standaarddeviatie hoger op wiskundetoetsen dan kinderen die later begonnen met opvang.

Bij leesvaardigheid geen duidelijk verschil

Voor leesvaardigheid vonden de onderzoekers geen duidelijke verbeteringen. Mogelijk komt dat doordat ouders thuis vaker leesactiviteiten aanbieden dan activiteiten die rekenen stimuleren. Ook besteden scholen in Noorwegen relatief veel meer tijd aan lezen dan aan rekenen, waardoor verschillen in leesvaardigheid later minder zichtbaar kunnen zijn.

Voor welke kinderen vooral effect

De positieve effecten van vroege kinderopvang waren vooral sterk zichtbaar bij kinderen van moeders zonder middelbare schooldiploma. Voor deze groep vonden de onderzoekers duidelijke verbeteringen in de rekenprestaties, zowel in klas 5 als in klas 9 (10 tot 14 jaar). In klas 9 liep het effect op tot ongeveer 0,28 standaarddeviatie.

Ook kinderen uit immigrantengezinnen lijken baat te hebben bij vroege kinderopvang. Vooral op latere leeftijd werden positieve effecten zichtbaar, opnieuw met name op het gebied van rekenen en wiskunde.

Deel 3: GOAB activiteiten en producten

1. Handreiking GOAB en aanpalend beleid (zie [hier](#))

De handreiking informeert én inspireert om onderwijsachterstandenbeleid in een bredere context aan te pakken:

- Randvoorwaarden om beleidsterreinen effectief te verbinden, zoals bestuurlijk commitment, gezamenlijke visie en duidelijke rolverdeling
- Concrete raakvlakken tussen GOAB en jeugdbeleid, armoedebeleid, aanpak laaggeletterdheid en inclusieve kinderopvang
- Praktijkvoorbeelden van gemeenten Amersfoort, Ridderkerk, Roosendaal en Zaanstad die op verschillende manieren invulling geven aan meer samenhang
- Reflectievragen om te bepalen waar je gemeente staat en waar kansen liggen

De handreiking is bedoeld voor gemeenteambtenaren die (mede)verantwoordelijk zijn voor het GOAB-beleid en die onderwijsachterstandenbeleid in een bredere context willen aanpakken.

2. Filmpjes in meerdere talen over meerwaarde vve (zie [hier](#))

Er zijn filmpjes gemaakt voor ouders in meerdere talen over de meerwaarde van vve, o.a. Turks en Pools. Deze staan op de [GOAB website](#).

3. Handreiking kwaliteitscyclus vve (zie [hier](#))

De handreiking Kwaliteitscyclus vve - Samen cyclisch werken aan de kwaliteit en opbrengsten van voor- en vroegschoolse educatie ondersteunt gemeenten bij het systematisch werken aan de kwaliteit van hun vve-beleid. De handreiking laat zien hoe je met een duidelijke kwaliteitscyclus samen met partners werkt aan heldere doelen, monitoring, evaluatie en verbetering.

De handreiking beschrijft:

- Wat een kwaliteitscyclus vve is en waarom die belangrijk is
- Uit welke onderdelen de kwaliteitscyclus bestaat
- Hoe je de kwaliteitscyclus koppelt aan de bredere beleidscyclus
- Welke stappen nodig zijn om de cyclus in te richten
- Wat de inhoud is van de kwaliteitscyclus

De handreiking bevat praktische voorbeelden, checklists, voorbeeldvragen en een stappenplan. Daarmee krijgen gemeenten en hun partners handvatten om structureel samen te werken aan kwaliteit, monitoring en verbetering van het vve-beleid.

4. Webinar inclusief aanbod ve (zie [hier](#))

Tijdens de online bijeenkomst van 20 januari 2026 over inclusieve kinderopvang in de voorschoolse educatie (VE) is vooral aangegeven dat zonder goede samenwerking komt inclusie niet van de grond.

De handreiking Op weg naar inclusieve kinderopvang vormde de rode draad van het programma. De positieve effecten van vroege kinderopvang waren vooral sterk zichtbaar bij kinderen van moeders zonder middelbareschooldiploma. Voor deze groep vonden de onderzoekers duidelijke verbeteringen in de rekenprestaties, zowel in klas 5 als in klas 9 (10 tot 14 jaar). In klas 9 liep het effect op tot ongeveer 0,28 standaarddeviatie.

Drie praktijkvoorbeelden lieten zien hoe visie, inhoud en samenwerking elkaar versterken:

- De gemeente Utrecht benadrukte het belang van een gedeelde visie die actief wordt onderhouden. De gemeente speelt daarbij een stevige rol in het verbinden en informeren van partners.
- Kinderopvang Wildewijs uit Dronten liet zien hoe een inclusief VE-aanbod vorm krijgt wanneer alle kinderopvanglocaties VE aanbieden en reguliere kinderen en kinderen met extra ondersteuningsbehoeften samen worden opgevangen in de peuterplusopvang. Dit succes is te danken aan hechte samenwerking en steun van onder andere de gemeente en de JGZ.
- Den Haag kiest voor een gebiedsgerichte aanpak waarbij kinderopvangpartners zelf aan het roer staan op weg naar een inclusief aanbod. Dit vergroot het eigenaarschap en leidt tot concrete ideeën om de praktijk te versterken.

5. Webinar regionaal samenwerken rond OAB (zie [hier](#))

Op 9 december vond het webinar over regionale samenwerking binnen OAB/vve plaats. De regio's IJmond en Bevelanden deelden hun ervaringen met het opzetten en uitbouwen van hun samenwerking. Zij gingen onder meer in op de aanleiding, de gekozen werkwijze en de belangrijkste voor- en nadelen die zij in de praktijk ervaren. Het webinar is volledig terug te kijken. Ook de presentaties zijn beschikbaar.

6. Handreiking doorgaande lijn (zie [hier](#))

De handreiking Doorgaande lijn van voor- naar vroegschool helpt gemeenten en vve-partners om concreet aan de slag te gaan met vragen als: hoe zorg je ervoor dat kinderen de overstap van voorschool naar basisschool veilig, vertrouwd en kansrijk ervaren? En hoe werk je als gemeente, kinderopvang en onderwijs samen aan een sterke doorgaande lijn?

De handreiking geeft inzicht in wat een doorgaande lijn precies is, waarom deze belangrijk is en hoe gemeenten en organisaties hier concreet invulling aan kunnen geven. Daarbij komen verschillende thema's aan bod, waaronder:

- de gemeentelijke regierol;
- de overdracht van kindgegevens;
- pedagogisch en didactisch handelen;
- samenwerken met ouders;
- zorg en begeleiding;
- kwaliteitszorg.

Ook bevat de handreiking praktische voorbeelden, tools en een voorbeeldprotocol voor een warme overdracht.

7. Factsheet gemeenteraadsverkiezingen (zie [hier](#))

De factsheet Gemeenteraadsverkiezingen 2026 en OAB/vve biedt een beknopt overzicht van de belangrijkste informatie over gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (OAB) en voor- en vroegschoolse educatie (vve). In de factsheet lees je onder andere:

- wat gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid is;
- het doel en belang van OAB en vve;
- hoe de financiering van OAB is geregeld;
- welke wettelijke taken en verantwoordelijkheden gemeenten hebben;
- welke verantwoordelijkheden onderwijs en ve-aanbieders hebben;
- welke ontwikkelingen spelen rond de overgang van SPUK naar BFU;
- hoe verantwoording en toezicht zijn georganiseerd.

De factsheet is ontwikkeld als praktisch hulpmiddel voor beleidsambtenaren die wethouders en raadsleden willen informeren dit beleidsterrein.

NIEUWE GOAB PERIODE EN FINANCIEN

Deel 1: Bezuiniging op VE in de Amsterdamse voorschool

Marleen van Polanen lichtte toe hoe de voorschool in Amsterdam is ingericht. De voorschool is daar toegankelijk voor alle peuters, dus niet alleen voor kinderen met een voorschooladvies of risico op achterstand. Amsterdam start een half jaar eerder dan wettelijk verplicht, namelijk vanaf 2 jaar in plaats van 2,5 jaar. Het gaat hierbij om 3 dagdelen (16 uur). Zie voor criteria voorschooladvies slide 11.

Aantal doelgroepkinderen en de ve situatie.

Zie slide 11 voor de Amsterdamse ve situatie en het bereik 2025. Het bereik van de doelgroep is ongeveer 76% en het bereik totaal 47%. In de berekening van het bereik zijn enkel gesubsidieerde voorscholen meegenomen. 70% van de aanbieders biedt ve aan in de halve dagopvang en 30% biedt ve aan in de hele opvang.

Subsidiemogelijkheden

De gemeente Amsterdam zet in op voorschool voor álle peuters in de gemeente, vanaf 2 jaar. De gemeente financiert dit als volgt:

- **Enmalige subsidie starten ve groep:**
De gemeente werkt met een eenmalige subsidie ter voorbereiding op het starten van een VE-groep.
- **Periodieke kwaliteitssubsidie ve:**
De gemeente investeert aanvullend in kwaliteit via een kwaliteitssubsidie VE. Deze kan worden ingezet voor onder meer een NJI-erkend VE-programma en kindvolgsysteem, basistraining of volledige programmatraining, materiaal, een hbo'er in de voorschool, coaching van minimaal 80 uur per groep (ongeacht aantal kinderen met ve advies), ouderbetrokkenheid, samenwerking met de basisschool en organisatiekosten. De gemeente Amsterdam stelt aanvullende voorwaarden voor de kwaliteitssubsidie. Het gaat om een aantal harde voorwaarden en bouwstenen die zijn opgesteld in samenwerking met aanbieders en de inspectie. De voorwaarden worden doorgenomen tijdens verdiepende onderzoeken door toezichthouders. Er wordt gevraagd of vroegscholen ook deze subsidie(s) kunnen aanvragen. Dit is niet het geval.

De lumpsum kwaliteitssubsidie is gebaseerd op het aantal kinderen op de groep en wordt aangevuld op basis van het aantal kinderen op de groep met ve advies (ongeveer 50 cent per uur per kind)

Eenieder die verantwoorde kinderopvang biedt mag de kwaliteitssubsidie aanvragen. Er wordt gewerkt met een staffel: vanaf 4 kinderen met een ve indicatie ontvang je doelgroep subsidie en men moet

starten met minimaal 8 kinderen op de groep. Het is een keuze of men de subsidie aanvraagt. Het is echter niet mogelijk om enkel de doelgroep subsidie aan te vragen.

- **Gemeentelijke toeslag:**

Een gemeentelijke toeslag voor individuele kindplaatsen wanneer ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Deze tegemoetkoming geldt alleen voor een gesubsidieerde voorschool.

- **Extra inzet:**

Extra inzet om de kosten voor ouders van kinderen met een voorschooladvies laag te houden: compensatie voor aanbieders (meerkosten), scholierenvergoeding voor ouders met een stadspas

Toegankelijkheid voorschool en bezuinigingsscenario's

Vanwege voorgenomen bezuinigingen op de SPUK onderwijsachterstandenbeleid organiseerde Amsterdam in januari 2026 sessies met voorschoolaanbieders en experts. Hoewel de landelijke bezuiniging vanaf 2027 weer is teruggedraaid, staat lokaal nog wel een taakstelling op VE ingeboekt, waardoor een nieuw college daar alsnog een besluit over moet nemen. In de presentatie is benoemd dat de bezuiniging van 10 procent op de SPUK OAB voor Amsterdam neerkwam op een korting van 7 miljoen euro op het OAB-budget, met een taakstelling op VE vanaf 2027 van circa 3,5 miljoen euro.

In de discussie over mogelijke scenario's binnen Amsterdam rondom de bezuiniging, stond de spanning centraal tussen toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid. Als mogelijke scenario's zijn genoemd (zie slide 15):

1. Taakstelling 3.5 miljoen op ve behouden met huidige inhoudelijke invulling.
2. (Deel van) taakstelling op ve behouden maar inhoudelijk anders invullen.
3. Taakstelling van 3.5 miljoen op ve terugdraaien omdat het Rijk de bezuinigingen op OAB ook terugdraait.
→ **gekozen**
4. Taakstelling vergroten om meer te besparen.

Mogelijkheden die genoemd zijn: de start van de voorschool verschuiven van 2 jaar naar 2,5 jaar (om 3.5 miljoen op te vangen). In de uitwisseling binnen de sessies in Amsterdam kwam naar voren dat er weerstand was vanuit het veld tegen het verschuiven van de startleeftijd van 2 naar 2,5 jaar. Daarom zijn in samenspraak sessies georganiseerd en is aanbieders gevraagd mee te denken over scenario's.

Ook is besproken dat in sommige wijken sprake is van halfbezette groepen of groepen met maar 1 of 2 kinderen met een voorschooladvies, waardoor wijkgericht afstemmen van vraag en aanbod nodig kan zijn. Aanbieders waren bereid om locaties op te geven als die kinderen naar een andere voorschool zouden gaan.

Verder besproken: het gericht inzetten van kwaliteitssubsidies, de bezuiniging zwaarder laten vallen op hele dagopvang, minder aanvullende Amsterdamse voorwaarden en een andere verhouding tussen basis- en doelgroepsubsidie. Daarbij is expliciet benoemd dat sterkere beperking van de toegang voor niet-doelgroepkinderen het risico op meer segregatie in de kinderopvang vergroot.

Gemeenten herkenden deze afwegingen. Gemeenten vragen zich af waarom er zo'n groot deel van de bezuiniging moet vallen op de voorscholen. Marleen benoemt dat de bezuiniging procentueel kleiner is op de voorschool. In de uitwisseling kwam naar voren dat oplopende kosten gemeenten dwingen tot herprioritering en dat de vraag welke onderdelen van voorschool en vroegschool worden ontzien of geraakt uiteindelijk ook een politieke keuze is.

Kwaliteit voorschools aanbod en sturing door gemeente

Zie slides 16 t/m 18. De Amsterdamse werkwijze rond kwaliteitssturing riep veel belangstelling op tijdens de kenniskring. Amsterdam lichtte toe dat samen met voorschoolorganisaties en toezichthouders wordt gewerkt aan een nieuw beleidskader voorschools aanbod vanaf 2028. Daarbij staan pedagogisch aanbod, competente teams en coaching centraal, evenals ouderbetrokkenheid en de doorgaande lijn naar de basisschool.

Als volgende stappen zijn genoemd: zicht krijgen op de minimale benodigde inzet en competenties van personeel, concreet maken wat van kinderopvangorganisaties verwacht wordt en onderscheid maken tussen kleine en grote organisaties en tussen halve en hele dagopvang. Het beoogde resultaat is een concept-kwaliteitskader voor 2028 en een advies voor een subsidieregeling kwaliteit VE vanaf 2028.

Daarnaast is toegelicht hoe Amsterdam stuurt op kwaliteit. Sinds ongeveer acht jaar worden bij alle locaties verdiepende onderzoeken uitgevoerd door toezichthouders GGD die gespecialiseerd zijn in voorschoolse locaties. Tevens is er een jaarlijks onderzoek en wordt er ieder jaar een organisatiegesprek gehouden waar team VVE steeds vaker bij aanschuift. Vanuit de gemeente heeft ieder gebied een eigen accounthouder die de subsidierelatie(s) beheert. Ook zijn er kwartaalgesprekken over bereik, gebiedsgerichte samenwerking en de kwaliteit van het aanbod.

In de bredere bespreking deelden meerdere gemeenten hoe zij aanvullend toezicht, kwaliteitsgesprekken of audits inzetten om de kwaliteit van VE te borgen. Voorbeelden waren structurele gesprekken tussen gemeente, GGD en aanbieder, inzet van VE-coaches, audits door externe partijen en handhaving via de subsidierelatie. In Amsterdam is er geen handhaving. Er wordt genoemd dat ve-locaties sneller open spreken bij een eigen onderzoek dan bij een toezichthouder.

Deel 2: Gemeentelijke keuzes richting 2027-2030

Vragen die worden gesteld aan de aanwezigen zijn: *Hoe bereidt jouw gemeente zich financieel voor op GOAB-periode 2027-2030? Zijn er momenteel financiële overwegingen rond GOAB?*

Gemeenten wisselden plenair uit hoe zij zich voorbereiden op de nieuwe GOAB-periode en welke financiële keuzes daarbij spelen. Daarbij kwamen vragen langs over het ravijnjaar, indexatie, de verhouding tussen wettelijke taken en gemeentelijke plusvoorzieningen en de rol van de raad.

Een gemeente gaf aan opnieuw vanaf de tekentafel te zijn begonnen, met meer focus op 2- tot 6-jarigen en een verschuiving van middelen richting voorschool en minder richting onderwijs. Daarbij werkt de gemeente aan een kindgebonden VE-financiering en een kostprijsbenadering waarin ook verwachtingen rond ouderbetrokkenheid worden meegenomen. Andere gemeenten deelden vergelijkbare ervaringen met kostprijsmodellen en het spanningsveld tussen cao-indexering en gemeentelijke indexering.

Een andere gemeente lichtte toe hoe eind 2025, na aangekondigde bezuinigingen, afzonderlijk met partijen uit het veld is gesproken. Daaruit volgde een voorstel om niet te bezuinigen op peuters en VE zelf, maar wel op onderdelen als nieuwkomersonderwijs en scholing, wat bestuurlijk en juridisch onrustig bleek. In de bespreking werd zichtbaar hoe ingewikkeld het is om duurzaam beleid te maken wanneer rijksinkomsten fluctueren en aantallen peuters of nieuwkomers sterk kunnen wisselen.

Ook kwam de ouderbijdrage voor nieuwkomers en gezinnen in kwetsbare situaties aan de orde. Gemeenten wisselden uit hoe zij omgaan met peutergroepen bij azc's, groepsgebonden financiering, verlaagde ouderbijdragen en de vraag in hoeverre van ouders toch een eigen bijdrage gevraagd kan worden.

IN DE ETALAGE

In dit onderdeel werden praktijkvragen en voorbeelden uitgewisseld.

- Een van de ingebracht praktijkvragen ging over de gevolgen van 38 lesweken in het onderwijs voor de VE-praktijk en de 960-uursnorm. Beschreven werd dat sommige schoolbesturen door cao-aanpassingen hun onderwijstijd anders organiseren, waardoor in theorie twee extra vrije weken ontstaan. Dat levert knelpunten op wanneer ruimtes gedeeld worden met peuteropvang of BSO en wanneer kinderopvangorganisaties de 960 uur voor doelgroeppetters moeten blijven realiseren.

De discussie liet zien dat hier zowel een huisvestings- als een toezichtsvraagstuk speelt. Gemeenten vroegen zich af hoe GGD en inspectie hiermee omgaan, of handhaving aan de orde kan komen en of dit breder in het land gaat spelen. Er wordt gevraagd of men herkent dat besturen dit gaan doen door de CAO-aanpassing? Andere gemeenten herkennen dit signaal niet.

- Een tweede uitwisselingsthema betrof de vraag hoe kinderopvang en VE beter toegerust kunnen worden voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften. In de bespreking werd benoemd dat reguliere kinderopvanglocaties vaak nog geen stevige zorgstructuur kennen, terwijl gemeenten juist eerder in de keten ondersteuning willen bieden.

Verschillende gemeenten deelden voorbeelden van een bredere, inclusieve benadering. Genoemd werden onder meer een gedragswetenschapper jonge kind voor de brede kinderopvang, een wijkgerichte aanpak, een zorgcoördinator binnen de kinderopvang, peuterplusvoorzieningen, inzet van jeugd- en gezinscoaches op peuterlocaties en het versterken van basiszorgstructuren om zwaardere jeugdhulp te voorkomen. Daarbij werd expliciet de vraag gesteld hoe ontschotting tussen onderwijs, opvang, jeugd en gezondheid beter vorm kan krijgen. OCW reageert: staatssecretaris heeft in kamer aangekondigd om te willen verkennen hoe samenwerking onderwijs zorg en opvang makkelijker kan.

- Er wordt gevraagd of de SPUK financiering meegenomen kan worden naar volgend jaar. Je mag 50% daarvan meenemen naar het volgende jaar.

EVENING ONDERZOEK

Dr. Thomas van Huizen vanuit de Universiteit Utrecht neemt het woord om meer te vertellen over het EVENING onderzoek. EVENING is een grootschalig langlopend onderzoek naar de effecten van voorschoolse educatie en de inzet van pedagogisch beleidsmedewerkers/coaches. Het onderzoek loopt van 2019 tot 2027, maakt deel uit van het monitorings- en evaluatieprogramma van het onderwijsachterstandenbeleid en wordt uitgevoerd door een multidisciplinair team van de Universiteit Utrecht en Sardes (zie [hier](#) voor meer informatie). Het eindrapport is [hier](#) te vinden.

In het onderzoek staat onder meer de vraag centraal wat de uitbreiding naar 960 uur voorschoolse educatie betekent voor urengebruik en ontwikkeling van doelgroeppeuters. Vanaf augustus 2020 is er een wettelijke verplichting om kinderen met een VVE-indicatie 960 uur in plaats van 600 uur voorschoolse educatie te bieden tussen 2,5 en 4 jaar.

Volgens de presentatie hebben beide maatregelen positieve effecten op de ontwikkeling van doelgroeppeuters en vergroten zij de kanselijkheid. Voor de voorschoolse fase zijn positieve effecten gevonden op de brede ontwikkeling van doelgroeppeuters, met uitzondering van de hot executieve functies. Ook zijn sterkere effecten gevonden op taalontwikkeling bij meertalige doelgroeppeuters. Een gemeente vraagt of gedragscomponenten deze effecten kunnen veroorzaken. Presentator benoemt dat er allerlei redenen achter kunnen zitten, maar dat het belangrijk is dat er een groot verschil is en daar iets mee moet.

Nieuwe resultaten betreffen de eerste effecten op schooluitkomsten. Het rapport verschijnt nog maar eerste resultaten konden hier al worden gedeeld. Er is gewezen op effecten op schoolrijpheid en op een daling van kleuterbouwverlenging, met name bij jongens in kwetsbare groepen.

In de bespreking daarna vroegen gemeenten zich af of en hoe dergelijke uitkomsten bruikbaar zijn in lokale monitoring en resultaatafspraken, bijvoorbeeld als indicator voor effectiviteit van VE-beleid. Tegelijkertijd werd genuanceerd dat lokale aantallen soms klein zijn en dat niet iedere gemeente in eigen cijfers dezelfde ontwikkeling herkent. Daarmee ontstond een gesprek over de spanning tussen landelijke onderzoeksbevindingen en de robuustheid van lokale monitoring.

KWALITEITSCYCLUS VE

Dr. Karin Vander Heyden vanuit Sardes neemt het woord om meer te vertellen over de nieuwe handreiking kwaliteitscyclus vve (zie [hier](#)). Het gaat om een systematische en cyclische aanpak waarmee de gemeente samen met de betrokken partners de uitvoering, kwaliteit en opbrengsten van de voor- en vroegschoolse educatie volgt, evalueert en verbetert. De PDCA-cyclus vormt daarbij de kern: doelen stellen, uitvoeringsafspraken maken, monitoren en evalueren, en vervolgens afspraken bijstellen.

In de presentatie zijn voorbeelden van meetbare doelen genoemd, zoals zicht hebben op plaatsing van alle kinderen met een indicatie, 100 procent bereik, tijdige start vóór 2 jaar en 8 maanden, voldoende aanbod voor kinderen van werkende ouders en warme overdracht naar school. Ook zijn hulpmiddelen genoemd zoals een uitvoeringsagenda, een jaaragenda voor de vve-werkgroep, een vve-handboek en een monitordashboard. De handreiking kwaliteitscyclus vve biedt hiervoor praktische voorbeelden, checklists, voorbeeldvragen en een stappenplan.

Men wordt uitgenodigd uit te wisselen: *Herken je elementen van deze aanpak in je eigen manier van werken in de vve-werk/beleidsgroep? Hoe hebben jullie dit zelf ingericht en waar lopen jullie tegenaan?*

In de plenaire uitwisseling gaven gemeenten aan veel onderdelen van deze werkwijze te herkennen, maar ook te worstelen met de verbinding tussen verschillende overlegstructuren en beleidstafels. Zo werd benoemd dat OAB-doelen, LEA-thema's, zorg- en ondersteuningsvragen en resultaatafspraken in de praktijk vaak naast elkaar lopen, terwijl gemeenten juist zoeken naar meer samenhang. Er is behoefte aan een meer cyclische en integrale aanpak, met duidelijke werkagenda's, bestuurlijke borging en meer verbinding tussen voorschool, onderwijs en monitoring van de doorgaande lijn. Voorbeelden uit andere gemeenten lieten zien dat een OAB-platform, een stuurgroep gelijke kansen of een werkagenda met gezamenlijke subdoelen kan helpen om die samenhang beter te organiseren.

LANDELIJKE DOELGROEPDEFINITIE VVE

Anneke de Wolff en Rana Maiakhil vanuit het ministerie van OCW nemen het woord om meer te vertellen over de voorbereidingen voor de nieuwe landelijke doelgroepdefinitie voorschoolse educatie.

In het onderdeel over de landelijke doelgroepdefinitie vve is toegelicht dat het ministerie meer eenduidigheid en meer houvast voor gemeenten wil creëren bij het bepalen van de doelgroep voor voorschoolse educatie. Aanleiding daarvoor zijn de grote variatie tussen gemeenten, de toenemende instroom van kinderen met specifieke zorgbehoeften en de constatering dat VE-groepen daardoor zwaarder belast raken.

De voorgestelde richting verschuift de focus nadrukkelijk van kindkenmerken naar risico's op achterstand in de Nederlandse taal als gevolg van de sociaaleconomische omgeving. Er komt geen minimum vaste definitie die voor alle gemeenten gaat gelden. Er komt een principe met voorbeelden hoe gemeenten dit kunnen toepassen. Binnen het landelijk kader is ruimte voor differentiatie per gemeente.

Huidige definitie	het vaststellen welke kinderen met een risico op een achterstand in de Nederlandse taal in aanmerking komen voor voorschoolse educatie,
Voorgestelde definitie	het vaststellen van de criteria op grond waarvan wordt bepaald welke kinderen in aanmerking komen voor voorschoolse educatie vanwege een risico op achterstand in de Nederlandse taal als gevolg van de sociaaleconomische omgeving ,

De internetconsultatie is aangekondigd voor juli tot medio september 2026 en de beoogde inwerkingtreding staat op 1 januari 2029.

De term *resultaatafspraken* zou daarbij vervallen en vervangen worden door *gezamenlijke streefdoelen* voor vroegschoolse educatie. Gemeenten reageren positief tijdens de bijeenkomst. Daarbij noemt OCW dat ook de

werkwijze rondom de LEA verduidelijkt zal worden, met focus op cyclisch werken. Deze werkwijze is niet nieuw, maar helpend wanneer gemeenten zoekende zijn.

Mogelijke criteria en lokale operationalisering

In de toelichting is uitgewerkt dat gemeenten ruimte houden om zelf criteria te kiezen en te operationaliseren, maar dat in elk geval wordt gedacht aan het opleidingsniveau van ouders en de taalomgeving thuis. Aanvullend kan ook de ouderlijke structuur worden meegenomen. Voor het criterium opleidingsniveau wordt als voorbeeld maximaal mbo-2 als veelgebruikte afbakening genoemd, terwijl voor taalomgeving juist behoefte is aan een meer gestandaardiseerd instrument.

In de bespreking werd duidelijk dat gemeenten deze beweging inhoudelijk herkennen, maar ook op praktische en principiële vragen stuiten. Zo werd benoemd dat JGZ-professionals in de praktijk vaak eerder naar kindkenmerken dan naar omgevingskenmerken kijken en dat het lastig is om bijvoorbeeld taalomgeving, armoede of schulden op een zorgvuldige manier te bevragen.

Toegankelijkheid, inclusie en spanning in de praktijk

Het gesprek over de doelgroepdefinitie raakte direct aan bredere vragen over toegankelijkheid en inclusieve voorschoolse voorzieningen. Verschillende gemeenten gaven aan dat VE in de praktijk niet alleen wordt ingezet voor taalachterstanden, maar ook voor kinderen met sociaal-emotionele of gedragsproblematiek, of voor kinderen bij wie nog niet duidelijk is wat precies de aard van de ondersteuningsbehoefte is.

Daarmee ontstond zorg over een mogelijke versmalling van de doelgroep. Gemeenten vrezen dat kinderen die niet eenduidig binnen een sociaaleconomische taaldefinitie vallen, maar wel gebaat zijn bij een stimulerende of beschermende voorschoolse omgeving, minder snel in beeld komen. Tegelijkertijd werd benadrukt dat inclusief werken juist vraagt om ruimte voor maatwerk en om de mogelijkheid om in de praktijk, samen met ouders en professionals, zorgvuldig te bepalen wat een passende plek is voor een jong kind.

Ook werd het risico op stigmatisering genoemd wanneer gemeenten of JGZ-organisaties expliciet moeten vastleggen waarom een kind in aanmerking komt voor VE. Gemeenten benoemden dat ouders toestemming moeten geven voor informatieoverdracht en dat het formuleren van redenen voor ouders gevoelig kan liggen.

Er wordt geëindigd met enkele concrete vragen vanuit het ministerie van OCW aan gemeenten:

1. In hoeverre draagt de voorgestelde wijziging bij aan meer richting voor gemeenten?

Gemeenten geven aan dat de beweging richting omgeving/SES herkenbaar is en niet volledig nieuw, maar dat zij tegelijk praktische en principiële knelpunten ervaren, bijvoorbeeld rond JGZ die vooral naar het kind kijkt en de spanning tussen inclusie en versmalling van de doelgroep.

2. Beschikken gemeenten over voldoende informatie om de criteria, waarmee sociaaleconomische achterstand in beeld wordt gebracht, te operationaliseren?

Gemeenten geven aan dat zij criteria als opleidingsniveau al gebruiken, maar dat informatie over bijvoorbeeld inkomens, schulden en taalomgeving lastig zorgvuldig te verzamelen is; ook dat er behoefte is aan praktische hulpmiddelen.

3. Zijn er gemeenten die al een gestandaardiseerd instrument taalomgeving thuis gebruiken?

Er worden voorbeelden genoemd van gemeenten/regio's die een instrument voor taalomgeving inzetten (VLOT, JGZ-vragenlijsten).

4. Zijn er gemeenten die nu vooral naar kindkenmerken kijken, waardoor ook zorgkinderen in de vengroepen terecht komen?

Uit meerdere bijdragen blijkt dat gemeenten en JGZ nu ook naar kindkenmerken en zorgbehoeften kijken en VE ook gebruiken voor kinderen met sociaal-emotionele/gedragsproblematiek.

EVALUATIE EN AFSLUITING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de GOAB [LinkedIn](#) en [nieuwbrief](#) om op de hoogte te blijven.

De volgende kenniskring is 12 november van 10:00-12:00 online. De link volgt te zijner tijd.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via Wendy de Geus, wdegeus@oberon.eu.